

Aan het woord: de Dingen

Betreft: Verslag en notulen van de vergadering van Het Parlement van de Dingen, d.d. 12 mei 2016.

Aanwezig: Zon, Aarde, Water, Vuur, Citroen, Luchtvervuiling, Totem, Koe, Mens, Rivier, Wet, Cel, Virus en Tijd

Agenda: De mens verzoekt het Parlement te reflecteren op het concept bezit

Locatie: Pakhuis de Zwijger/ FabCity

Organisatie: Third Space / Building Conversation

Verslaglegging: Thijs Middeldorp

I am the rivier, and the river is me. In 2014 werd de Nieuw Zeelandse Whanganui-rivier een rechtspersoon. Ik verbleef een half jaar in het land en heb van alle kanten het water van deze rivier bekeken: vanaf de berg of oever, vanaf de kade in Whanganui-stad en zwemmend in de rivier zelf. [Hier](#) vind je mijn reisverslag, dat 7 mei 2016 in De Correspondent verscheen. Terug in Nederland houd ik via mail en telefoon contact met Maori-leider Gerrard Albert, één van de voogden die geacht wordt de stem van de rivier te kunnen vertolken. Toch kwam het niet bij me op om zelf een stem te geven aan het water. Dat verandert als ik een zitting bijwoon van Het Parlement van de Dingen, georganiseerd door theatermaker Lotte van den Berg **en beeldend kunstenaar Daan 't Sas**. We komen met veertien mensen samen op de kop van het Amsterdamse Java-eiland, in het tijdelijke FabCity, en wandelen daarna in de stralende zon naar het Pakhuis de Zwijger. We staan in een ruimte met uitzicht op het IJ. De leeftijd van de deelnemers varieert, zo schat ik, van de 21 tot de 65 jaar. Ik weet niet van iedereen de achtergrond, maar er zijn kunstenaars (in opleiding), een architect, een wetenschapper die veel over de zogenaamde totemcultuur weet, een theatermaker, coach, historicus en campagnemaker.

Terwijl we in een cirkel staan, introduceert Lotte van den Berg in het kort het werk van de Franse denker Bruno Latour, op wiens ideeën het [Parlement van de Dingen](#) gebaseerd is. Mijn ultrakorte samenvatting: de scheiding tussen mens en natuur is onzinnig, want de mens *is* natuur. De mens zou kunnen ontsnappen aan zijn zogenaamd antropocentrische houding, door de relaties met andere *subjecten* (dieren, dingen, planten, ideeën) serieus te nemen en te onderzoeken. Hierdoor kunnen bepaalde complexe hyperproblemen, zoals klimaatverandering, beter begrepen en aangepakt worden. [Via [deze link](#) lees je een korte introductie op het denken van Latour, opgesteld door journalist en onderzoeker Fien Veldman.]

Na Lotte's schets van het filosofische decor is het tijd om ter zake te komen: wat wil het verzamelde Parlement vandaag aan de orde stellen? Die vraag bespreken we nog in onze rol van *mens*. We eindigen een korte rondgang langs de groepsleden met de conclusie dat we het Parlement willen laten reageren en reflecteren op het concept bezit.

Na deze vaststelling is het tijd om te kiezen namens welk dier of ding we het Parlement betreden. Ik kies de rivier, met als symbool een glas. Mijn buurman, de wetenschapper, doet een scheut water in het glas. Tijdens de sessie in het Parlement kan ik dus zowel namens het water als de rivier het woord vragen. Andere deelnemers kiezen ook, en pakken eveneens een symbolisch object uit de verzameling die Lotte op een tafel heeft neergelegd. Vervolgens betreedt iedereen als voogd of vertegenwoordiger het Parlement. Voor de notulen: aanwezig zijn de Zon, Aarde, het Water, Vuur, Citroen, Luchtvervuiling, Totem, Koe, Cel, Virus, Mens, Rivier, de Wet en de Tijd.

In dit verslag probeer ik niet de feitelijke woorden- en gebarenwisselingen weer te geven, maar reflecteer ik op het gesprek waarbij ik gebruik maak van de inzichten die tijdens het nagesprek aan bod kwamen. Ook schets ik een aantal mogelijkheden voor volgende vergaderingen of samenscholingen.

Eerst een persoonlijke reflectie. Wat wil het water, wat vindt het water van het concept bezit? Allereerst daalde er een enorme rust over me heen. Thijs als Water: 'de kwesties waarmee de Koe en de Mens rondliepen, met hun karige tijdsblik, stonden niet in verhouding tot mijn schier oneindige bestaan en mijn absolute omvang: als water vul ik oceanen, zeeën, rivieren en de lichamen van mensen en dieren. Ik ben vrijwel overal, en de meeste bewegingen op aarde raken mij niet. En als ik toch geraakt word, vind ik wel een andere weg. Wat ik vind van het concept bezit? Als water kan ik me daar geen beeld bij vormen. Ik gebruik ruimtes en ik verlaat ruimtes.'

Thijs weer als Thijs: Ja, dat klinkt dan misschien aardig. Maar ondertussen brabbel ik maar wat, in dat Parlement. Ik weet niet wat het water vindt, ik weet niet of er wat te vinden valt, ik weet niet of het water of de rivier, bijvoorbeeld, die rechtspersoonlijkheid een goed idee vinden.

Ik kan niet namens het water spreken. Ik kan doen alsof ik namens het water spreek. Die vaststelling is voor mij belangrijk in het experiment: het Parlement van de Dingen is een *menselijke* oefening om zijn relatie met zichzelf en de natuur te onderzoeken, en misschien te veranderen. Het experiment gaat over verhoudingen: ga ik er boven staan of ernaast? Welke rol geef ik de factor tijd in mijn denken? Als ik de Zon en het Water hoor relativeren, wil ik daar dan in mee gaan, en onze menselijke (klimaat)problemen relativeren? Als menselijke oefening vind ik de bijeenkomst in Het Parlement van de Dingen mateloos interessant. Ik heb zitten zoeken naar een oneliner die de ervaring beschrijft, en gebruik

deze, tot ik een betere vind: het gesprek met de elementen, tijd, cellen en andere aanwezigen brengt een soort van 4^e dimensie aan. Het geeft een vrije denkruimte die mij/ons bevrijdt van allerhande menselijke concepten. Die ruimte opent deuren naar vrolijkheid, relativering, filosofische mijmeringen en gaat gepaard met een gevoel van vrijheid. In onze straten en steden is de menselijke cultuur altijd en overal. Het is werkelijk verfrissend om eens een gesproken waarheid van de natuur te horen, zelfs als die is geformuleerd in menselijke woorden. Het is bijzonder te zien hoe er tijdens de vergadering coalities kunnen ontstaan, bijvoorbeeld van mensen en dieren met tijdzorgen tegenover een nonchalante zon die ogenschijnlijk achteloos en eeuw na eeuw heerst over het leven op aarde.

Oké, een mooie ervaring dus. Wat heeft Het Parlement van de Dingen nog meer te bieden? Heeft de vorm de potentie om een nieuwe publieke ruimte te creëren, waarin betekenisvolle culturele, maatschappelijke en/of politieke meningsvorming plaats kan vinden? Ik denk van wel. Een praktisch voorbeeld: het lijkt me beslist niet ondenkbaar dat er in het nieuw gekozen Europees Parlement van 2035 een deel van de stoelen gereserveerd is voor dingen, dieren en planten, die vertegenwoordigd worden door alfa- en betatolken. Zodoende kunnen menselijke beslissers betere afwegingen maken, in het belang van de natuur, en dus de mens. Het *kan* sowieso. Of het gaat gebeuren is natuurlijk een tweede. Politiek en recht volgen veranderingen in de cultuur en maatschappij. Nieuwe manieren van denken en werken worden eerst in proeftuinen, boeken, documentaires en allerhande kunstuitingen beproefd.

Is een Parlement van de Dingen zinnig? Hoe werkt het? Wat is de invloed van een bepaalde samenstelling van het Parlement op de uitspraken? Hoe stel je de ideale groep samen? Zou een bijeenkomst van het Parlement beslissingen kunnen maken, te beginnen op microniveau? Of is het vooral een dialogovorm? Wat gebeurt er als veertien mensen een week lang vergaderen, en zich diepgaand gaan identificeren met ding of dier? Wat is de invloed van de expertise van mensen op het gesprek? Wie heeft het recht mensen uit te nodigen de rol van tolk of voogd te vervullen?

Het mooie van de serie die Lotte van den Berg organiseert (in samenwerking met onder meer Daan 't Sas, Anneke Tonen en Antwan Cornellissen) is dat er op een speelse manier antwoorden op de bovenstaande vragen ontstaan. Veel antwoorden op de vragen zijn overigens ook afhankelijk van de verlangens van de mensen die iets willen met Het Parlement van de Dingen: de filosoof, dichter of therapeut ziet andere mogelijkheden dan de activist die wil werken aan directe politieke beïnvloeding.

Tot slot 1,

Ik kan niet wachten op een volgende bijeenkomst van Het Parlement van de Dingen. Het lijkt me dan heel mooi en zinnig om te zoeken naar diversiteit in de aanwezigen, door fracties te benoemen. Bijvoorbeeld:

Fractie1 - de vier elementen

Fractie2 - de dieren

Fractie3 - de mensen

Fractie4 - de dingen

Fractie5 - de ideeën

Fractie6 - de bomen en planten

Fractie7 - de bergen, rivieren, zeeën en grond.

Fractie8 - de cellen

Tot slot 2,

In het bovenstaande verslag heb ik de andere insprekers tekort gedaan. De vertegenwoordiger van de citroen hield een zeer lucide en geestig betoog over zijn leven op Sicilië, en zijn ambivalente relatie met de mens. De tolk van de Aarde was scherpzinnig in het ontdekken van antropocentrische reflexen bij andere vertegenwoordigers, en gaf het Water er bijvoorbeeld flink van langs. De Wet prikkelde de vergadering met de suggestie dat er wel degelijk een onderliggend en samenbindend patroon lag onder al dat ogenschijnlijk chaotische aardse leven. De Mens had duidelijk geen zin om aan al te veel zelfkastijding te doen, en riep de andere aanwezigen op zelf eens iets te doen, als zij het zo goed wisten. De cel en het virus zaten er superieur en ontspannen bij, totdat de Zon liet doorschemeren geen oneindige relatie met de Tijd te hebben. En zo ontstond er aan het einde van de vergadering toch nog een soort van eenheid. In het verlangen te leven en voort te leven kon iedereen zich herkennen. Althans, als we de tolken, voogden en vertegenwoordigers mogen geloven.

Meer lezen, meedoen?

Lynn Berger en Aniek Nuyens schrijven een bijzondere serie voor De Correspondent: 'Het einde van de mens als maat der dingen.' Als je op de hoogte wil blijven, kan je je [aanmelden voor hun nieuwsbrief](#).

Zelf een sessie van Het Parlement van de Dingen bijwonen? Kijk op de [website van Lotte van den Berg](#). Tot 12 juni zijn er bijeenkomsten.

Jan Henk Tiggelaar nam deel aan een andere zitting van hetzelfde Parlement. [Hier](#) lees je zijn verslag.